

Motion till riksdagen

1987/88:Jo50

av Karl Erik Olsson m. fl. (c)
med anledning av prop. 1987/88:93
om djurskyddslag, m. m.

Under århundraden, ja till och med årtusenden, har människan utnyttjat djuren i sin tjänst. Samspelet mellan människan och djuren är en av de viktigaste förutsättningarna för att djuren skall trivas och bidra till människans välfärd. Den djurskötande bonden har varit tvungen att anpassa sin djurhållning till djurens behov och krav och inte tvärtom. Under senare tid har ekonomiska intressen blivit viktigare än biologiska, något som, när det kom, mötte starkt motstånd hos både djurägare och veterinärer. Stordriftstankarna drev fram ett "biologiskt okänsligt" jordbruk.

För att möta detta skapades regler för att kunna se till djurens bästa. Djurskyddslag, föreskrifter för djurhållning m. m. blev ett instrument för att komma till rätta med de största problemen som stordriftssystemet och rationaliseringskraven i prisförhandlingarna skapat.

Förprövningskravet i djurstallkungörelsen för ny teknik i djurhållningen slopades 1982 av den socialdemokratiska regeringen. Detta har försämrat den biologiska kvaliteten på djurstallarna, vilket har medfört att kraven på den nya tekniken har avtagit. Centerpartiet anser att förprövningskravet bör återinföras.

Även på andra områden än jordbruket kom de ekonomiska intressena att spela en allt större roll. Inom läkemedels-, hygienprodukt-, kemiska och kosmetikaindustrin blev tester med djur för försöksverksamhet allt vanligare. För att skydda djuren från oetiska försök tillsattes etiska nämnder för prövning av den verksamhet som skulle bedrivas där djurförsök ingick.

Under senare tid har en kraftig utveckling av den genetiska forskningen skett. Därmed finns risken för en ökad oetisk användning.

I den av regeringen föreslagna propositionen behandlas de ovannämnda områdena och den lagstiftning som ligger inom dessa områden.

Djurhälsa och djurmiljö

Regeringen föreslår i sin proposition att inom husdjurskötseln skall uppställas sådana krav att djur skall hållas och skötas i en så god djurmiljö som möjligt och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. Både för djur, för produktion och för sällskapsdjur så har i dag inskränkningar i djurens frihet gjorts. Inskränkningarna i djurens frihet kan exempelvis beskrivas så att vi föder upp djur för avlivning för att få kött, pälsar eller andra produkter. Men det kan också gälla sällskapsdjur i städer, miljöer som inte kan ses som främjande av något naturligt be-

teende. Men där har vi, precis som i jordbruket, under lång tid framavlat och vant djur för dessa ändamål.

I samma stycke i propositionen behandlas också användningen av genteknik på djur och tillförsel av hormoner som kan påverka djur.

Det är av största vikt att regeringen, som har ett övergripande ansvar för dessa frågor, kan behålla kontrollen över gentekniken och hormontillförseln.

På detta område behövs en kontinuerlig kontroll för att den tekniska utvecklingen inte skall bli okontrollerbar. Rent oetiska och meningslösa experiment med djur inom detta område får inte förekomma.

En förutsättning för den framtida djurhållningen måste var att djuren föds upp i en god miljö och att man ser till djurhälsan. Sjukliga förändringar på djurkroppar som upptäcks vid slakt bör leda till prisavdrag. Pristillägg bör utgå till besättning som levererar friska djur.

Både konsumenter och producenter har länge krävt att betalning för en vara skall utgå efter dess kvalitet. Bra matkvalitet måste få kosta. Vi finner det positivt att regeringen ännu en gång har tagit fasta på gamla centerpartikrav och nu framför dem som sina egna i propositionen.

Användningen av antibiotika för att bota sjukdomar måste få fortsätta. Att använda antibiotika i förebyggande syfte, exempelvis i foder, skall dock ej få förekomma. Centerpartiet har tidigare föreslagit dessa åtgärder inom området användning av antibiotika, och vi ser nu positivt på att regeringen har tagit upp dessa vara krav i sin proposition.

Inför den utredning som lantbruksstyrelsen skall göra vill centerpartiet framhålla vikten av att den kunskap och expertis som finns inom distriktsveterinärkåren tas tillvara för den framtida utformningen av bl. a. djurtillsynen. Det gör att det finns en naturlig koppling mellan distriktsveterinärer och den kommunala myndighet som skall behandla ärenden i dessa frågor.

Djurtäthet i stallar

Frågan om djurtäthet i stallar behandlas också i propositionen. En reglering på detta område bör utformas så att det ges möjligheter för producenten att under en övergångstid klara de framtida kraven. Centerpartiet har tidigare sagt att de största djurfabrikerna inte har något existensberättigande, och vi återupprepar nu detta.

För nötkreatur bör tillgång till utevistelse finnas. Detta bör tillgodoses på bästa möjliga sätt efter de lokala betingelser som finns på platsen, exempelvis variationer i klimat och tillgång till betesmark. Där särskilda problem föreligger bör möjligheten finnas för utfärdande av dispenser.

Man talar i propositionen om att en integrerad djurproduktion kan leda till bättre djurhållning och även bättre djurhälsa. Denna effekt kan enligt vår mening främst uppstå i besättningar av nötkreatur. Upprepade ändringar i samhällets attityd till djurproduktionen kan leda till förnyade krav på storleksrationalisering. Så kan det bli genom att gödsvinsproducenter känner ett behov av att bygga suggstallar och att mjölkproducenter i samma utsträckning behöver utöka sina stallar för uppfödning av ungnöt och kalvar.

Centerpartiet motsätter sig en sådan utveckling som gör att stora anläggningar blir ännu större.

Mot. 1987/88
Jo50

Fixering av suggor måste upphöra. Detta beskrivs också i propositionen. Det är inte god djurhållning att suggor under en längre tid hålls bundna.

Burhållning av höns

Burhållning av höns har debatterats intensivt. Samtidigt som man bör minska användandet av burar för höns så måste man se till djurhälsan innan nya system införs. Nya system måste garantera att en god djurhållning och en god djurhälsa behålles. Att på detta område sätta upp tidsgränser för en total avveckling är ej lämpligt. Forskning på detta område har under senare tid knappt förekommit. Alternativa system som uppfyller kraven på den goda djurhållningen och djurhälsan finns ej. Risker kan förekomma att nya system som inte fungerar helt perfekt medför en ökad användning av mediciner och antibiotika, något som centerpartiet inte kan acceptera. Regeringen har här ett ansvar för den framtida utvecklingen inom detta område för att konsumenter, producenter och djur skall klara en omställning. Vi anser att målsättningen skall vara att burhållningen skall avvecklas omkring sekelskiftet, under de förutsättningar för djurhälsa som vi ovan anför.

Livsmedelsimporten

Livsmedelsimporten berörs i propositionen. Centerpartiet har i tidigare motioner anförts sina ståndpunkter vad gäller livsmedelskvalitet och import av livsmedel. I dessa motioner har vi bl. a. föreslagit att livsmedel som framställts med hjälp av bekämpningsmedel och fodertillsatser som ej är tillåtna i Sverige inte skall importeras. I motionerna sades också att den svenska livsmedelskontrollen skall tillämpas på importerade livsmedel och att möjlighet skall ges att kvarhålla partier av importerade livsmedel tills analysresultaten är fastställda. Bestrålning av livsmedel skall förbjudas som konserveringsmetod. Detta skall gälla för såväl svenska som importerade livsmedel. Livsmedel skall också ha datummärkning och tillverkningsmärkning.

Etiska nämnder

De etiska nämnderna har en mycket viktig uppgift att fylla. Den prövning som dessa nämnder genomför av försöksverksamhet som omfattar försök med djur är viktig för att kunna upprätthålla en god etisk bedömning av försöken. De etiska nämndernas s. k. tremannagrupper bör avskaffas. Alla tillståndsprövningar samt allt beslutsfattande bör ske i en samlad etisk nämnd.

Det som kan kritiseras i detta fallet är sammansättningen av de etiska nämnderna. Den sammansättning som de har i dag är inte till fylles. Inte heller så är sammanträdesfrekvensen tillräcklig. Det måste till en sammanträdesfrekvens som ger möjlighet till att oftare ompröva olika försöksverk-

samheter där djurförsök ingår. Vi föreslår därför att de etiska nämnderna skall sammanträda minst 10 gånger per år, i stället för som nu en gång i kvartalet.

Mot. 1987/88
Jo50

LD-50-testerna berörs i propositionen. Regeringen har för ett antal år sedan fått riksdagens uppdrag att komma med förslag till alternativa testmetoder och förbud av LD-50. Det är beklämmande att detta inte har gjorts, utan att man på ännu ett område måste vänta på ett konkret beslutsförfarande som kan innebära att denna testmetod upphör.

Lagrådets kritik

Från lagrådet framkommer det kritik om att man bara kan ana hur den framtida regleringen av djurskyddsförordningarna kommer att se ut. Lagrådet finner att det bara kan granska en ramlagstiftning och i detta fall inte har möjlighet att se på helheten i det tänkta förslaget. Vi citerar lagrådets syn på det förslag som rådet fått till granskning: "Lagrådets möjligheter är alltså begränsade när det gäller att i allo överblicka konsekvenserna av en sådan utpräglad ramlag som den nu ifrågavarande. Vad som möter läsaren i det remitterade lagförslaget kan grovt karakteriseras dels som program- och mål-sättningsstadganden, dels som gränsdragningsstadganden vilka i princip anger vad som får resp. icke får företagas i förhållande till djuren; bestämmelserna i sistnämnd del är i ej ringa mån försedda med förbehåll att de kan sättas åsido genom i administrativ ordning meddelade undantagsföreskrifter.

Vad som nu anförts illustrerar att lagrådets granskning av endast den grundläggande djurskyddslagen inte kan göra anspråk på att få någon strukturerande inverkan på den framtida djurskyddsregleringen som helhet."

Kritiken fäster uppmärksamhet på att det förslag som regeringen framlägger som en ny djurskyddslag i egentlig mening inte visar på hur framtiden skall se ut. Enligt vår mening lägger detta ett tungt ansvar på regeringen för den framtida utformningen av djurhållningen och djurhälsan.

Hemställan

Med hänvisning till vad vi i motionen anförut hemställer vi

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förprövningskrav i djurstallskötseln för ny teknik,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om genteknik och kontroll av denna teknik,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om djurhälsa och djurhållning,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om matkvalitet och betalning av produkter efter kvalitet,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om distriktsveterinärernas roll för djurskyddstillsynen.

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om djurtäthet i stallar och lösdrift,

Mot. 1987/88
Jo50

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om burhållning av höns,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om livsmedelsimport,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om etiska nämnder,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om LD-50-testerna,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ansvaret för den slutliga tillämpningen av djurskyddslagen och dess föreskrifter.

Stockholm den 5 april 1988

Karl Erik Olsson (c)

Bertil Jonasson (c)

Karl-Anders Petersson (c)

Kerstin Göthberg (c)

Lennart Brunander (c)

